In ca. vij. vbi d͛r in poſtil. Malū manuū ſuaꝝ dicūt ꝛc.

Additio. j. Ubi nos habem⁹. Malū manuū ſuaꝝ ꝛc. i hebreo ſic habet. Sup manuū ſua
rū malū vt bñ faciāt: pnceps q̄rit ꝛ iudex i reddēdo ē. ꝛ ē ſen
ſus: ꝙ tāta erat malicia pplī ꝙ ꝓpt mala opa itēdebāt redde
re bonū remuneratiōis intātū ꝙ pnceps q̄rebat an debebat
remunerari aliq̄ mala ꝛ iudex diffiniebat ꝙ ſic. Siłr quilibet
mag⁹ itēdebat in deſideriū ſuū etiā ↄtra iuſticiā ꝛ ſic ꝑturba
bāt eā de q̄ ↄcludit ꝛ ꝑturbauerūt eam .ſ. iuſticiam.
In eodem caplo vbi d͛r i poſtil. Dabit veritatem iacob.

Additio. ij. Attendendū eſt quare petiuit veritatē dari iacob et miſericordiaꝫ abrae cuius
ratio videt̄ eſſe. nam abrae primo fuit facta ꝓmiſſio de xp̄o vē
turo cū iuramēto vt habet̄ Geñ. xxij. ꝛ h̄ fuit p miſericordiaꝫ:
qm̄ nulla merita hūana ſufficerēt ad h̄ de ↄdigno: vñ talis ꝓ
miſſio ad miſericordiā ꝑtinet. ideo dicit: Dabis miſericordiaꝫ
abrae: ſed facta hmōi ꝓmiſſiōe iam de⁹ debebat implere p̄dicta
ex veritate. ꝛ ideo dicit: Dabis ỽitatē iacob: q: iā facta erat ꝓ
miſſio miſericorditer ipi abrae vt dictū ē: q̄ q̄dē ꝓmiſſio valla
ta fuit iuramēto. ꝛ ideo ſubdit. Sicut iuraſti ꝛc.

Nico. de lyra

Incipit expoſitio prologi in
Naum prophetaꝫ per fratrem
Britonem.

a Naum ꝓphetam ꝛc.
Iſte ꝓlogus diuidi
tur in tres ꝑtes. In
p̄ma tēpus editiōis
ꝓphetie tangit̄. in ſecūda nota
tur eoꝝ demeritū vel peccatum
contra quos ꝓphetia edit̄. ibi:
Sed cum habitatores ꝛc. in ter
tia exprimitur ratio ſiue finis ꝓ
pter quē ꝓphetatur. ibi: Iā enī
decem tribus ꝛc. Item in p̄ma
tangunt̄ duo ſcꝫ temporis exp̄ſ
ſio: ꝛ expreſſionis confirmatio.
ibi: Si quideꝫ in fine. Dicit igi
tur: Naum ꝓphetā ante aduen
tū reg̃ aſſyrioꝝ. i. ſalmanaſar.
b Qui populum iſrł ꝛc. iiij.
Reg. xviij. c Fuiſſe. nō pro
phetaſſe ne ↄtradicat̄ ei qđ di
cit̄ infra eodē ꝓlogo. Iā enim
decem tribus ab aſſyrijs ducte
fuerant in captiuitatē. Sed cō
trarium videtur: ſcꝫ ꝙ ip̄e pro
phetauit tp̄ibus ioathe: achaꝫ
et eꝫechie regū iuda: ſcilicet eo
tempore quo micheaſ: ſm̄ regu
lam Hieronymi ſupra poſitam
in fine illius prologi: ſcꝫ Non
idem eſt ordo ꝛc. Reſponſio. re
gula illa intelligenda eſt q̄ꝫtuꝫ
ad aliquod tempus non q̄ꝫtuꝫ
ad omne: vnde iſte ꝓpheta pro
phetauit tempore eꝫechie quo
micheas ſil'iter prophetauit.
d Si quidem in fine huius le
ctionis. i. huius libri: hic inten
dit confirmare qđ dixit per te
xtum. Sed contra: in principio
huius ꝓphetie agitur de morte
regis aſſyriorum: nō ergo in fi
ne agitur đ aduentu eius ad p̄
lium. Ad hoc reſpondent q̄dā
ꝙ de duobus fit ſermo. primo
enim agitur de morte ſennache
rib qui obſedit hieruſaleꝫ. in fi
ne autem agitur de aduentu al
terius ad pugnam anteq̄ꝫ nini
ue deſtructa fuit. vnde qđ d͛r:
e Predicti regis. non intelli
gitur de illo de cuius morte ha
betur in p̄mo caplo: vnde ꝓphe
ta nō loquit̄ đ eodē numero in
illis duobus locis: ſed rex aſſy
riorum fuit ſalmanaſar qui iu
deos decem tribuum captiua
uit. iiij. Reg. xviij. ꝛ de iſto agi
tur Naum. iij. ibi: Uox flagelli
ꝛc. ibi enim deſcribit̄ aduētus
regis ad pugnam. Item rex aſ
ſyrioꝝ fuit ſennacherib qui ob
ſedit hieruſaleꝫ. iiij. Reg. xviij.
ꝛ Eſa. xxxvj. de quo loquitur h̄
in principio, de cuius morte ha
bet̄. iiij.

Incipit ꝓlog⁹ ſancti Hieronymi in Na
um prophetam.

Naum ꝓphetam ante aduentū
b regis aſſyriorū q̄ populum iſrł̄
captiuū i ſuas regiones trāſtu
c d lerat fuiſſe hebreorū traditio affirmat. Si
e q̄dē i fine hui⁹ lectiōis p̄dicti reg̃ aduētuꝫ
idē ꝓpħa annūciare mōſtrat̄. Sꝫ cū habi
tatores niniue iona interitū ciuitatis p̄di f
cāte: ne diuina ira denūciatū interitū ſuſti
nerēt: peccatoꝝ ꝛ impietat̃ pniaꝫ egiſſēt:
accepta dei miſcdia grauibus ſe criminib⁹
iplicuerūt. Qua de cauſa memorat⁹ ꝓpħa g
ſpiritusſācto plen⁹: iudiciū dei āñūciās ita
ē locut⁹. †De⁹ ꝫelās ꝛ vlciſcēs dñs ꝛc. Iam h
enī decē trib⁹ ab aſſyrijs ducte fuerāt in ca
ptiuitatē ſub eꝫechia rege iuda ſub q̄ etiaꝫ
nūc in ↄſolatiōe ꝓplī trāſmigrati aduerſus
niniuē viſio cernit̄. Nec erat parua cōſola
tio tam his q̄ iam aſſyrijs ſeruiebāt q̄ꝫ reli
quis q̄ ſub eꝫechia de tribu iuda et benia
min ab eiſdē hoſtibus obſidebant̄: vt au
dirent aſſyrios quoq̄ꝫ a chaldeis eſſe capi
endos: ſicut in ſequētibus libri huius de
monſtrabitur.

Item alius prologus.

Sciendum quoniam niniue in no
ſtra lingua de hebreo ſpecioſā ſo
nat. Specioſus autem hic dicitur
mūdus. Unde et apud grecos coſmos ab
ornatu nomē accepit: ꝛ quicquid nunc ad
uerſus niniue dicitur de mundo figurali
ter p̄dicari ſentiamus. Quā ob cauſā et aſ
ſūptio quā ſeptuagita iterp̄tes dicūt
apud hebreos maſſa ponitur id eſt graue
onus: eo ꝙ cū aduerſus quā ꝓphetat̄ pre
mat: nec ſinat eleuare ceruicē. Simulq̄ꝫ h̄
attendendum ꝙ hec ipſa vel aſſumptio vł
onus vł pōdus prophete ſit viſio. Nec enī
loquitur in extaſi vt montanus et priſcil
la maxillaq̄ꝫ delirāt: ſed qđ ꝓphetat liber
eſt viſionis intelligentis vniuerſa que lo
quitur: et pondus hoſtium facientis ſuo
populo viſionem. De conſummatione ita
q̄ꝫ mundi ſm̄ anagogen in conſolationeꝫ
ſanctorum prophetia texitur: vt quecun
q̄ꝫ in mundo vident quaſi pretereuntia et

Nico. de lyra

bet̄. iiij. Reg̃. xix. et Eſa. xxxvj.
Qui ſic exponunt: dicunt ꝙ il
la littera: Si q̄dem ꝛc. ſupfluit
et ↄtradicit Hiero. qui dicit in
fra eodē. Iam enī decem tribus
ab aſſyrijs ducte fuerant in ca
ptiuitatem. In hiſtorijs autem
vbi tangit̄ hiſtoria quintideci
mi capituli. iiij. Reg. ſcribit̄ ſic:
Sub ioathan exorſus ē prophe
tare naum de helcheſei de tribu
ſymeon contra niniuen p̄dicēs:
f Hec dicit dominus ad niniuen:
Exterminabo te ꝛ nequaq̄ꝫ pro
gredientes de te imperabūt mū
do. Et Hiero. ſuper Naum dicit
Herodotum dixiſſe ſubuerſā ni
g niuen a rege medorū tēpore Io
ne: de euerſione quoq̄ꝫ finali ni
niue predixit Naum que facta ē
h in hunc modum: padus que cir † Naū. 1. a
cūdabat eaꝫ ſuperinundauit eā
facto pariter terremotu ꝛ igne đ
ſublimi emiſſo. de qua inundati
one videt̄ ſcripſiſſe in libro ſuo.
ibi: Inundans non faciet inno
centem dominus in tempeſtate
ꝛ turbine vie eius: tamē ſm̄ ali
am litteraꝫ legitur ibi: Mūdās
non faciet innocentem: tamen li
brum ſcripſit poſt captiuitatem
decem tribuum ſb̄ eꝫechia dum
vaſtaretur ab aſſyrijs terra iu
da: in quo prophetauit plenius
de deſtructione aſſyriorum i cō
ſolatione gentis ſue. Scđm hoc
diſtinguamus tempus quo pro
phetare incepit: et tempus quo
librum ſcripſit: et ſic regula Hie
ronymi non habebit inſtantiā:
nec littera ſuperfluit: nec ſequē
ti littere contradicit. f Sed
cum habitatores niniue ꝛc. hec
eſt ſecūda pars in qua primo ex
primitur peccatuꝫ eorum ſimpli
citer contra quos editur ꝓphe
tia. ſecūdo oſtenditur cauſa edi
tionis contra illos. ibi:
g Qua de cauſa. prophetauit
enim contra niniuitas propter
recidiuum illorum poſt predica
tionem Ione. h Iam enim
decem tribus. Ecce tertia pars
prologi: ſcilicet ad quid contra
illos editur ꝓphetia: ſcilicet ad
conſolationem decem tribuum.
primo igitur notatur cōſolatio
ex editione prophetie contra ni
niuen. ſecundo magnitudo con
ſolationis. ibi: Nec erat parua
conſolatio. Dicit itaq̄ꝫ. Iam enī
decem tribus ab ꝛc. iiij. Reg̃.
xviij. cetera plana ſūt.

Finit qualiſcunq̄ꝫ expo
ſitio iſtius prologi.

Poſtilla

O Nus niniue. Cū Jonas et Ca.I
Naum de eadē niniue que nūc Ninus
dicit̄ ꝓphetarēt.a.Lxx.naum poſt ionā
ponit̄:ſed in hebreo poſt ionam miche/
as:poſt micheā ſequitur naum qui cō
ſolator īterpretatur:quia ⁊ de
cem tribubus iam captiuat̄:
et duabus iam ab aſſyrio exer
citu grauiter afflictis: deſtru/
ctionem ipſoꝝ aſſyriorum per
chaldeos futurā ꝓnūciauit.
Graue pondus eſt hoſtibus
quod delectat:vel ꝓphetam
videre: vel iſraelitas audire.
Helcheſei viculus eſt in gali
lea ex quo naum fuit lȝ q̄dam
helcheſeū patrē naum ⁊ ꝓphe
tam fuiſſe putauerūt. b De
us emulator. Zelatur domin⁹
in ſalutem eorum quos ȥelat̄:
vt q̄s nō potuit ei⁹ ſeruare cle
mētia ſeruet emulatio. Unde
dicit̄ ad hieruſalē que ꝓpter
peccata ſua non merebat̄ dei
correptionē. Zelus meus re/
A ceſſit a te.non iraſcar vltra ti/
bi:q̄diu penitentiā aget mun
dus non fiet conſūmatio. Sȝ
poſtq̄ multiplicata iniquita/
te ⁊ refrigeſcēte charitate etiā
ipſi electi temptabunt̄:tunc ȥe
lator dominus veniet in vltio
nem nō quaſi inimicus:ſed vt
ligno feno ſtipulaq̄ ꝯſumpt̄
Ⅎ De pe.di. purum aurum recipiat: et q̄c/
5.c.Naum quid hoſtile et contrarium ſi/
bi inuenerit tollat:et in priſti/
num ſtatum reſtituat et redu/
cat. Deus emulator. Uox ꝓ
phete laudantis deū q̄ de aſ
ſyrijs vltus eſt iniuriā popu
li ſui: Uel q̄ ſāctorum gemitū
audiat et in cōſūmatione mū/
di faciat aduerſarios ſentire
ſupplicia. c Dñs pa. Et me/
rito punit: q̄ magnanimitat̄
ſue fortitudine iniq̄tates aſſy
rioꝝ diu ſuſtinuit:ſȝ q̄ corrigi
noluerūt nō faciat mūdos ⁊ i/
nocētes:nec patietur inultos
abire. Uel patiens ⁊.m.f.q̄
ſuſtentat ruentes ⁊ erigit eli/
ſos.⁊ ꝑ grām mūdās nocētē:
nō patiet̄ abire quaſi īnocētē:
vt ſuo merito ſe poſſit dicē ſal/
uatum:ſȝ mult̄ modis arguit
B peccātē ⁊ ignoſcit: vt ꝑ ſolā
grām ſaluat⁹ appareat. d Do
min⁹ ī tē ⁊ tur. Qui ī tpe p̄ſen
tis ſeculi ita ſe vlciſcit̄ d̄ inimi
cis:in fine ſeculi cōmouebit ⁊ cōmutabit elemēta:ꝑ
quā cōmotionē credēt ipm fuiſſe viam veniendi ad
Job.14.a deū iuxta qd̄ ipē teſtat̄. Ego ſū via veritas ⁊ vita. ⁊
tunc ꝓphete ⁊ anime iuſtoꝝ prius graues ex carnis
cōiunctione tenuabunt̄ in puluerem: vt angelis iun
cte ⁊ in ſcabellū pedū dei redacte extremis officijs
humanitatis miniſtrēt: ⁊ ſi ad caput diuinitatis nō
ꝑtingant. Si nebula accipit̄ in malū eo q̄ lumen
ſoleat obſcurare:dicet̄ q̄ anime prauorum poteſtati
dei ſubiecte in puluerē q̄ſi in nihilum redigent̄:⁊ ter
ra que in eis pinguis ē diſſoluetur. e Increpans
Allego. mare ⁊ ex. Allego. Siccabit de⁹ amaritudinē mūdi
in quo regnat draco:⁊ gurgites malicie et eloquētie
mūdane deſtruet: quib⁹ reptant parua animalia.i.
heretici:philoſophi:oratores. f Infirmatus ē ba
ſan ⁊c. Baſan confuſio. Cum autē deus venerit ad
nihilum redigentur peccata que ſunt digna confu/
ſione: et etiam illi qui mentiuntur ſe habere ſcien/
tiā circūcī

caduca contēnant: et ꝑparent ſe
ad iudicij diē: vbi vltor aduerſuȝ
vires aſſyrioꝝ futurus eſt dñs.
Incipit argumentum.
N Aum conſolator orbis ī
terpretatur. Increpat ci
uitatem ſāguinū:⁊ poſt
euerſionem illius loquit̄ † Ecce ſu
per mōtes pedes euangeliȥātis
et annunciantis pacem.
Incipit Naum ꝓpheta.

ſ Ḣ eſt. ſ Lxx. aſſumptio
qd̄ interꝑtat̄ graue onus.
ſ pōd⁹ calamitat̄. ſ mūdi.
a O Nus nini/ Ca.I a
ſ ⁊ hic eſt. ſ ſpūalis.
ue. Liber viſionis b
ſ conſolatoris.
Naum helcheſei. c
a ſ ē ſ exactor caſtitat̄:q̄ ſi violat̄ imittit penā
vt ſic reuocet ad caſtitatē. b ſ in illos ꝯ q̄ ipeni
tētes ꝑmanēt imittet vltionē ex furore dñs: vl̄ ꝓ
malis cogit ationib⁹ vel ꝓ factis vel ꝓ dictis.
b † Deus ȥemulātoꝝ ⁊ vlciſcēns do d† e
minus: vlciſcens dominus ⁊ ha/
bens furorē: vlciſcens dominus
a ſ aſſyrios qui diu expectati: quia dei bonitatē
contēpſerunt paſſi ſunt furorem ire dei.
in hoſtes ſuos:⁊ iraſcēns ipſe ini
c micis ſuis. Dominus patiens et f g
magnus fortitudine et mūdans h+
ſ tunc. ſ veniet.
d non faciet innocentem. Domi/ i k+
a ſ in circūitu eius.t.v. ſ in. b ſ erūt.
nus in tempēſtate et turbine viē
a ſ tunc. ſ anime prius graues.
b ſ fient. ſ tenuioris ſubſtātie.
eius: et nēbulę pulūis pedū ei⁹. l
ſ cuius p̄ſās mouet elementa poterit vindicare
hieruſalē de aſſyrijs vel cum venerit in cōſūmati/
one ſeculi mare et fluuij ſiccabuntur.
e Increpās mare et exiccās illud: m
Et omnia flumina ad deſertū de n
f ducens. Infirmatus eſt baſan et

Poſtilla fratr̄ Nicolai de lyra ſup ꝓpham Naū īcipit.
a O Nus niniue. Prophetia Naum in duas partes Ca.I
diuiditur ſcȝ ꝓemium et tractatum: qui incipit ibi: Domi
nus emulator. In prologo primo tangitur materia huius
ꝓphetie in generali. cum dicitur: Onus niniue: id eſt pro/
phetia de malo pene venturo ſuper niniue: ſi/
cut dictum fuit Jone.iij. Niniuitis ad predi/
cationem Jone agentibus penitentiam: deus
non intulit penam cōminatā: ſed quia poſtea
redierunt ad vomitum: deus deſtruxit regnū
niniue per nabuchodonoſor regē chaldeoꝝ:
et hanc deſtructionem predixit prophetice ſā/
ctus Tobias.xij.ca.⁊ d̄ iſta loquitur Naum
propheta. ſecundo notificat̄ auctor cum dici/
tur: b Liber viſionis naum helcheſei. ita
q̄ notificatur ex nomine. cum dicit̄: c Na
um. qui interpretatur conſolator: et conuenit † Eſa.4
ſue prophetie: quia deſtructionem aſſyrioꝝ
denunciauit ad conſolationem decem tribuū
que per aſſyrios fuerant in captiuitate: ⁊ dua
rum tribuum que per eos fuerant multum af
flicte tempore Ezechie. Item ex loco natiuita
tis ſue. cuȝ dicitur: Helcheſei. tertio ex officio
prophetandi non ſolum verbo ſed etiam ſcri/
pto. cum dicitur: Liber viſionis. lȝ enim.xij.
prophete ſint collecti in vno volumīe: tamen
ꝓphetia cuiuſlibet poſſet dici vnus liber par/
tialis. d Dominus emulator. Hic incipit
tractatus: in quo primo ȥelus diuine iuſticie
declaratur. ſecundo ad propoſitum applicat̄:
ibi: Bonus dominus. Prima in duas. quia
primo ponitur rigor diuine iuſticie ad puniē/
dum. ſecundo vigor ſue potentie ad exequen/
dum. ibi: Dominus in tempeſtate. Circa pri/
mum dicitur: Domin⁹ emulator: id eſt iraſcēs † Deu.
ſeu vindicte appetitor contra peccatores ob/
ſtinatos. Emulatio enim aliquādo pro ira po
netur: ſicut Ezech.viij. Erat ſtatutum idolū
ȥeli ad prouocandum emulationem: id eſt dei
iram: vt ibidem dictum fuit. In hebreo habe/
tur: Dominus accenſus. Ira enim dupliciter
diffinitur a phis. Uno modo materialiter ſic:
Ira eſt accenſio ſanguinis circa cor: ⁊ ſic dici/
tur in hebreo. Dominus accēſus: ſcilicet ira.
Alio modo formaliter ſic: Ira eſt appetit⁹ vin
dicte: et ſic habet trāſlatio noſtra: Dominus
emulator: id eſt vindicte appetitor: vt dictum
eſt. Sciendum tamen q̄ paſſio ire nō eſt ī deo
proprie: ſed metaphorice quia ad modū ira/
ti ſe habet quando punit. ideo ſubditur:
e Et vlciſcens dominus: id eſt puniēs: et re
petitur p̄dicta ſententia pluries. cum dicitur:
Ulciſcens dominus ⁊c. ad maiorem affirma/
tionem diuine vindicte contra peccatores ob
ſtinatos. f Dñs patiēs. q̄ nō ſtatim punit
peccatores: ſȝ expectat eoꝝ penitentiā: vt ſe/
quens punitio iuſtior oſtēdatur. g Et ma/
gnus fortitudine. q.d. talis expectatio puni/
tionis nō eſt ex defectu virtutis. h Et mū/
dans non faciet innocentem: id ē peccatores
obſtinatos non dimittet tranſire ſine debita punitione: ac ſi eſſent inno
centes continuando ad precedentia. Uel aliter: Et mundans: peccato/
rem penitentem a culpa. i Non faciet innocētem. ſ. liberum a pena:
quia pene ſunt quedam medicine peccatorū purgatiue. k Domin⁹
in tempeſtate. Hic conſequenter oſtenditur vigor diuine potentie. cum
dicitur: Dominus in tempeſtate ⁊ turbine vie eius. i. ſic conſueuit veni
re ad puniēdū peccatores obſtinatos: d̄ hoc habet̄ exemplū Exo.xiiij.
vbi dicitur q̄ punitionem egyptiorum preceſſit vent⁹ vehemēs ⁊ vrens
tota nocte: ⁊ in debellatione exercitus ſyſare venit in tēpeſtate: Judic.
v. Et ſimiliter in debellatione philiſtinorū orante ſamuele. j. Reg. vij. ⁊
in pluribus alijs locis habet̄ ſimile. l Et nebule puluis pedū ei⁹. ex
vento turbinis eleuat̄ puluis obſcurans aerem ad modū nebule: ⁊ di/
citur ꝓcedere ex dei pedibus: quia procedit ex terra: ſm illū modū lo/
quendi: quo dicit̄ Eſa.lxvj. Celum mihi ſedes eſt: ⁊ terra ſcabellum pe
dum meorum. m Increpās mare ⁊ exiccans illud: ſua v̄tute: ſicut
dedu/ ptȝ Exo.xiiij. de mari rubro. n Et omnia flumina ad deſertuȝ
cens. ſicut enim ſiccauit alueum iordanis: ita poſſet omnia flumina de/
ſiccare. o Infirmatus eſt baſan ⁊ carmelus. que ſūt loca vberrima.
Et flos